

Κείμενο 1

[Για το ήθος των εργαζομένων, μια άλλη άποψη]

Το κείμενο προέρχεται από τη συλλογή δοκιμίων του Κώστα Τσιρόπουλου «Δοκίμια ευθύνης», (εκδόσεις Αστήρ). Συνομμευμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Ένα νέο «ιδανικό» ανυψώνεται στις μέρες μας, από τις καρδιές των αγριεμένων ανθρώπων, των βαριεστημένων και βιαστικών της εποχής μας: ζωή χωρίς εργασία. Το γεγονός δεν είναι τυχαίο. Γεννήθηκε από την **ανυποληψία** στην οποία έπεσε, για τον άνθρωπο του αιώνα μας, η εργασία, αφότου ο άνθρωπος έπαψε να έχει ευγενείς και υψηλούς σκοπούς στη ζωή του και ξέπεσε στον ευδαιμονισμό. Ο **ευδαιμονισμός**, λοιπόν, εμποδίζει να δεις τη ζωή σ' όλο το πλάτος και το βάθος της, ερεθίζει τον εγωισμό σου και σε κάνει να ζεις μόνο για το παρόν, αδιαφορώντας συχνά για το παρελθόν και το μέλλον.

Και όμως η εργασία δεν ήταν πάντα ένα μέσο βιοπορισμού για τον άνθρωπο. Ήταν και μια βαθιά **υπαρξιακή ανάγκη** που **παγίωνε** και την ισορροπία του ως όντος, ως σκεπτόμενου ανθρώπου και κοινωνικού ατόμου, δείγμα σαφές του ενδιαφέροντός του για τον κόσμο. Σ' αυτόν τον κόσμο που όλα έγιναν από το χέρι του Θεού «καλά λίαν», ο άνθρωπος πλάστηκε ελεύθερος, αφού του δόθηκε η δυνατότητα να κινείται ανάμεσα στο Καλό και στο Κακό και να διαλέγει όχι μόνον το «επιτήδειον» αλλά και το ευχάριστο για τη ζωή του. Ένα από τα μέσα αυτής της ελευθερίας ήταν και η εργασία.

Σήμερα, όμως, η αρχή της ήσσοнос προσπάθειας έχει γίνει κανόνας ζωής. Η εργασία, περιφρονημένη, έχει γίνει βάρος, κι όταν ο άνθρωπος αναγκάζεται από τη ζωή να την ασκήσει, δεν διαθέτει κανένα μεράκι, αφήνει έξω από την εργασία την προσωπικότητά του. Και τούτο, ακόμη και σε είδη εργασίας που η προσωπική σφραγίδα **διαδραματίζει** σημαντικό ρόλο.

Αυτό το κατάντημα οφείλεται σε δύο λόγους: Τον έναν τον αναφέραμε, είναι η απουσία υψηλών σκοπών στη ζωή. Ο άλλος λόγος είναι η φύση της εργασίας που συμβαίνει μέσα στην απέραντη, διαρκώς επεκτεινόμενη εξειδίκευση της εποχής, που γίνεται ανούσια για τον άνθρωπο που την ασκεί. Ο εργάτης ενός μεγάλου εργοστασίου που έχει αναλάβει να σφίγγει μια βίδα, εύκολα αποβλακώνεται και γίνεται έρμαιο προπαγάνδας κι απογοήτευσης. Αυτά όλα χωρίς να λογαριάσουμε πως πολλοί άνθρωποι περνούν ολόκληρη τη ζωή τους χωρίς να έχουν βρει, χωρίς να έχουν πετύχει την εργασία που τους ταιριάζει. Έτσι με μόνους τους ευδαιμονιστικούς στόχους σ' αυτήν την ανισόρροπη εποχή, το μέγιστο κατόρθωμα είναι αυτό: πολλά χρήματα με ελάχιστο κόπο.

Είναι ανάγκη, λοιπόν, της παρούσας στιγμής να ξανατιμηθεί η εργασία ως καθαυτό εργασία και όχι μόνο βάσει του χρήματος που αποδίδει ως αμοιβή. Τούτο θα συμβεί, αν την αντικρίσουμε ως καθαρό υπαρξιακό μας χρέος, ως βασικό συστατικό της οικονομίας της ζωής και της ισορροπίας του κόσμου, ως μια έστω και μικρή, έστω και έμμεση, αλλά με καρδιά εισφορά στο γενικό καλό. Τότε ίσως αντιμετωπιστεί με αποτελεσματικότερο τρόπο αυτή η διάλυση της σημερινής ζωής.

Κείμενο 2

«Γραφιάς»

Το κείμενο προέρχεται από την ποιητική συλλογή του Κώστα Καρυωτάκη «Νηπενθή»

Οι ώρες μ' εχλώμιαναν, γυρτός που βρέθηκα ξανά

στο αχάριστο τραπέζι.

(Απ' τ' ανοιχτό παράθυρο στον τοίχο αντικρινά

ο ήλιος γλιστράει και παίζει.)

Διπλώνοντας το στήθος μου, γυρεύω αναπνοή

στη σκόνη των χαρτιών μου.

(Σφύζει γλυκά και ακούγεται χιλιόφωνα η ζωή

στα ελεύθερα του δρόμου.)

Απόκαμα, θολώσανε τα μάτια μου και ο νους,

όμως ακόμη γράφω.

(Στο βάζο ξέρω δίπλα μου δυο κρίνους φωτεινούς.

Σα να 'χουν βγει σε τάφο.)

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1(μονάδες 35)

1° υποερώτημα (μονάδες 10)

Να συνοψίσεις σε 60 – 70 λέξεις την θέση του συγγραφέα του Κειμένου 1 για την εργασία σήμερα και τους λόγους για τους οποίους εκτιμά πως ο άνθρωπος έχει αυτήν την σχέση με την εργασία του.

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 υπάρχει ένας ορισμός. Να τον εντοπίσεις, να βρεις τα συστατικά του μέρη (μονάδες 6) και να εξηγήσεις τι εξυπηρετεί η παρουσία του ως προς τον στόχο του κειμένου (μονάδες 4).

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

Ανυποληψία, ευδαιμονισμός, παγίωne, υπαρξιακή ανάγκη, διαδραματίζει. Με καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις και φράσεις του Κειμένου 1 να σχηματίσεις από μία πρόταση στην οποία θα καταδεικνύεται η σημασία τους. Μπορείς να αλλάξεις πρόσωπο ή χρόνο εκφοράς ή αριθμό και πτώση.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Λαμβάνοντας υπόψη σχετικές κειμενικές ενδείξεις να ερμηνεύσεις τη στάση που υιοθετεί το ποιητικό υποκείμενο στην εργασία του. Ποιον προβληματισμό για τη σχέση του ανθρώπου με την εργασία σου γεννά η ανάγνωση του ποιήματος; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100 - 150 λέξεις.

Μονάδες 15